Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0200

Olukord Colombias pärast hiljutist terrorirünnakute lainet

Euroopa Parlamendi 11. septembri 2025. aasta resolutsioon olukorra kohta Colombias pärast hiljutist terrorirünnakute lainet (2025/2855(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Colombia kohta,

– võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja Kaja Kallase Euroopa Parlamendi 17. juuni 2025. aasta täiskogu istungil tehtud märkusi ohu kohta demokraatlikele protsessidele ja rahule Colombias pärast seda, kui Colombia senaatorit Miguel Uribe Turbayd kampaaniaüritusel selja tagant tulistati,

– võttes arvesse Euroopa välisteenistuse pressiesindaja 11. augusti 2025. aasta avaldust pärast senaatori Miguel Uribe Turbay surma Colombias,

– võttes arvesse ÜRO peasekretäri António Guterrese esindaja 11. augusti 2025. aasta avaldust,

– võttes arvesse Andide Ühenduse riikidega suhtlemiseks loodud delegatsiooni juhatuse 12. augusti 2025. aasta avaldust hiljutise poliitilise vägivalla laine kohta Colombias, sealhulgas Colombia senaatori Miguel Uribe Turbay mõrva kohta,

– võttes arvesse Ameerika Inimõiguste Komisjoni avaldusi Colombia kohta, eelkõige 15. augusti 2025. aasta avaldust, milles komisjon mõistab hukka Miguel Uribe Turbay mõrvamise Colombias ja kutsub riiki üles tagama poliitiliste juhtide turvalisust,

– võttes arvesse Ameerika Riikide Organisatsiooni peasekretariaadi 11. augusti 2025. aasta avaldust Colombia senaatori Miguel Uribe Turbay surma kohta,

– võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõikeid 2 ja 4,

A. arvestades, et Colombia on aastakümneid ja eriti praeguse eskaleerumise tõttu olnud tunnistajaks relva- ja terroristliku vägivalla pidevale ja muutuvale dünaamikale, samal ajal kui julgeolekuolukord, avalik kord ja humanitaartingimused on nii maa- kui ka linnapiirkondades pidevalt halvenenud ning sundränne, liikumispiirangud, laste värbamine ja massimõrvad on suurenenud;

B. arvestades, et 2016. aasta rahukokkuleppest hoolimata on praegune vägivalla ja terrorirünnakute eskaleerumine murettekitav ning tihedalt seotud selliste ebaseaduslike relvastatud rühmitustega nagu Rahvuslik Vabastusarmee (ELN) ja Colombia Revolutsiooniliste Relvajõudude (FARC) teisitimõtlejad, sealhulgas võimas rühmitus Segunda Marquetalia, rühmitus Estado Mayor Central, mida juhib Iván Mordisco (pseudonüüm), ja organiseeritud kuritegelik rühmitus Clan del Golfo, kes laiendavad jätkuvalt oma kontrolli kogu Colombias; arvestades, et need rühmitused saavad tulu uimastikaubandusest, väljapressimisest, inimröövidest, ebaseaduslikust kaevandamisest ja piiriülesest smugeldamisest, ning rahastavad sellest terrorismi ja rünnakuid tsiviilelanikkonna vastu, kasutades üha keerukamaid meetodeid, näiteks lõhkeainega droone; arvestades, et sõjalised andmed näitavad, et Colombias toimus 2024. aastal 108 droonirünnakut ja sel aastal on seni teatatud 118 droonirünnakust; arvestades, et droone kasutatakse nii lõhkekehade kukutamiseks kui ka relvajõudude ja uimastitranspordi piirkondade jälgimiseks;

C. arvestades, et tänavuse aasta jooksul on toimunud mitu terrorirünnakut, mis on tabanud nii julgeolekujõude kui ka tsiviilisikuid, sealhulgas 2025. aasta jaanuaris Norte de Santanderi Catatumbo piirkonnas toimunud massimõrvad, mille põhjustasid rühmituse ELN üksuste ja FARCist lahkulöönud rühmituste vahelised kokkupõrked ning milles hukkus vähemalt 80 inimest, sealhulgas tsiviilisikud, ja mille tõttu pidid tuhanded inimesed ümber asuma; arvestades, et mõne veel hiljutisema rünnaku seas 2025. aasta augustis on autopommi plahvatus Calis (Colombia suuruselt kolmas linn), milles hukkus kuus ja sai vigastada rohkem kui 60 inimest, ning terrorirünnak Antioquias, kus FARCist lahkulöönud rühmitus Estado Mayor Central, mida juhib Iván Mordisco (pseudonüüm), tulistas alla helikopteri, tappes vähemalt 12 politseinikku, kes viisid läbi kokaistanduste hävitamise operatsiooni;

D. arvestades, et 7. juunil 2025 toimus Bogotás kampaaniaüritusel silmapaistva opositsioonilise senaatori ja erakonna Centro Democrático eelpresidendikandidaadi Miguel Uribe Turbay mõrvakatse; arvestades, et vaatamata arstide jõupingutustele suri ta 11. augustil 2025 vigastuste tõttu; arvestades, et rünnakule eelnenud kuudel olid Uribe ja tema õigusnõustajad esitanud riiklikule julgeolekupolitseile (UNP) üle 20 ametliku taotluse tema julgeoleku tugevdamiseks, hoiatades, et tema elu on reaalselt ohus, ning viimane taotlus esitati vaid kaks päeva enne tulistamist; arvestades, et UNP keeldus korduvalt tema julgeolekut tugevdamast ja rünnaku

päeval oli tema kaitsemeeskonnas vaid kolm ihukaitsjat; arvestades, et kuriteo kavandajad ja motiiv on endiselt teadmata;

E. arvestades, et 7. septembril 2025 teatas Colombia sõjavägi, et Cauca piirkonnas, mille on üle võtnud gerlijade ja uimastikaubanduse rühmitused, on võetud pantvangi 72 sõdurit; arvestades, et nüüdseks on nad vabastatud;

F. arvestades, et need sündmused on osa koordineeritud rünnakute sagenemisest kogu riigis ja sellest nähtub, et ebaseaduslikud relvastatud rühmitused võivad otseselt ohustada Colombia institutsioone ja demokraatiat, soovides selgelt tekitada 2026. aasta valimiste eel ebastabiilsust;

G. arvestades, et riigi president ja teised poliitilised osalejad on lõhestava ja agressiivse keelekasutusega polariseerumist suurendanud; arvestades, et selline retoorika on süvendanud poliitilist polariseerumist, pälvinud laialdase hukkamõistu ja toonud kaasa vägivaldse poliitilise õhkkonna; arvestades, et senaator Uribe õigusnõustajad on esitanud ametliku kriminaalkaebuse senaator Uribe demokraatlike volituste kahtluse alla seadmise ja tema perekondlikule taustale viitamise tõttu; arvestades, et president lükkas need süüdistused tagasi;

H. arvestades, et uimastikartellid ja rahvusvahelised kuritegelikud struktuurid, näiteks Cártel de los Soles Venezuelas ja muud ebaseaduslikud rühmitused, toetavad terrorismi, toetades relvastatud rühmitusi Colombias ja mujal, tarnides relvi ning korraldades rahavoogusid ja peidupaiku väljaspool riigi piire, süvendades sellega piirkondlikku ebastabiilsust ning õõnestades Colombia suveräänsust ja demokraatiat;

I. arvestades, et USA rahandusministeerium on nimetanud Venezuela väidetava kuritegeliku võrgustiku Cártel de los Soles, mida juhivad Nicolás Maduro ja teised kõrged sõjaväeametnikud, sealhulgas Diosdado Cabello, Jorge Rodríguez, Delcy Rodríguez ja kindral Padrino López, eriti ohtlikuks ülemaailmseks terrorirühmituseks tingituna selle rollist uimastiäriga seotud terrorismi hõlbustamisel, sealhulgas Ameerika Ühendriikidesse ja Euroopasse saatmiseks FARCist lahkulöönud rühmituste toodetud kokaiini salakaubaveol, materiaalse toe pakkumisel ning riigiasutuste sõjaliste ja kohtufunktsioonide korruptsiooni suurendamisel;

J. arvestades, et ÜRO viimaste andmete kohaselt on kokaiini tootmine Colombias jõudnud rekordilise tasemeni, mis mõjutab kogu Ladina-Ameerikat, Ameerika Ühendriike ja Euroopat;

K. arvestades, et mõni Colombias tegutsev relvastatud rühmitus, näiteks ELN, on juba kantud terroriorganisatsioonide Euroopa Liidu loetellu; arvestades, et kuigi FARC jäeti pärast 2016. aasta rahukokkulepet sellest loetelust välja, on julgeolekuolukorra areng toonud kaasa uute vägivaldsete osalejate esilekerkimise, kes ELi

õiguses kehtestatud kriteeriumide kohaselt kvalifitseeruvad selgelt terroriorganisatsioonideks; arvestades, et see hõlmab eelkõige FARCist lahkulöönud rühmitusi, eriti rühmitust Estado Mayor Central, kes on korraldanud süstemaatilisi rünnakuid tsiviilisikute ja julgeolekujõudude vastu, samuti rahvusvahelisi kuritegelikke struktuure, nagu Clan del Golfo ja Cártel de los Soles, mis hõlbustavad terroristlikku tegevust ning pakuvad piiriüleseid varju- ja peidupaiku;

L. arvestades, et nn täieliku rahustrateegia järel on nende ebaseaduslike rühmituste tegevus paradoksaalselt kasvanud ning organiseeritud kuritegevus on nii territooriumi kui ka võimu poolest laienenud piirkondadesse, kus riigi kohalolek on olnud ajalooliselt piiratud; arvestades, et Colombia ametivõimud on püüdnud tugevdada julgeolekuoperatsioone, et võidelda teisitimõtlejate ebaseaduslike rühmituste vastu;

M. arvestades, et ebaseaduslikud relvastatud rühmitused, sealhulgas geriljad, teisitimõtlejad ja paramilitaarjõududest võrsunud rühmitused rikuvad pidevalt rahvusvahelist humanitaarõigust ning on otseselt seotud laiaulatusliku vägivalla ja karistamatuse suurenemisega Colombias, mis mõjutab muu hulgas erakondi, inimõiguste kaitsjaid, ajakirjanikke ja ühiskonnategelasi; arvestades, et praegune vägivallalaine mõjutab rohkem inimesi ja üha rohkemates piirkondades kui relvakonflikti eelmistes etappides;

N. arvestades, et Colombia ombudsmani büroo (Defensoría del Pueblo) kinnitas, et 2025. aasta esimese viie kuu jooksul tapeti kogu riigis kokku 81 inimõiguste kaitsjat ja ühiskonnaelu juhti; arvestades, et Global Witness ja Front Line Defenders on teatanud, et Colombia on inimõiguste kaitsjate jaoks maailma kõige ohtlikum riik ning et 2024. aasta jaanuarist 2025. aasta septembrini kogu maailmas tapetud 324 inimõiguste kaitsjast tapeti 157 Colombias; arvestades, et president kavatseb teha ettepaneku kärpida Colombia ombudsmani büroo eelarvet, mis on alates selle loomisest 1992. aastal dokumenteerinud üle 1 500 inimõiguste kaitsjate ja teiste isikute tapmise; arvestades, et see mõjutab otseselt inimõiguste kaitset riigis, samal ajal kui vägivald suureneb ja lähenevad kriitilise tähtsusega valimised;

O. arvestades, et 2025. aasta esimesel poolel mõjutas vägivald Colombias 1,45 miljonit inimest – neli korda rohkem kui 2024. aasta samal perioodil – ja üle 70 200 inimese oli sunnitud ümber asuma, mis on 30 % rohkem kui 2024. aastal; arvestades, et teadete kohaselt on suurenenud laste värbamine ja jalaväevastaste miinide kasutamine;

P. arvestades, et 2025. aastal dokumenteeris Indepazi vaatluskeskus 52 massimõrva, millel oli kokku 172 ohvrit, ning Colombia ombudsmani büroo tegi kindlaks vähemalt 11 kriitilist humanitaarhädaolukorra piirkonda tulenevalt relvastatud vägivalla

suurenemisest, mille põhjuseks oli vähemalt 10 ebaseadusliku relvastatud rühmituse sisemine killustatus ja laienemine, mille tulemusena on need rühmitused nüüd esindatud rohkem kui 73 %-s riigist (809 omavalitsust); arvestades, et sõjaväeluure aruande kohaselt, mida kajastas riigi üks juhtivaid ajalehti El Tiempo, kasvas ebaseaduslike rühmituste koosseis 2025. aasta esimesel poolel rohkem kui 1 000 liikme võrra, mis teeb liikmete arvuks kokku ligi 22 000; arvestades, et on võimalik, et need rühmitused tegutsevad Colombias nüüd 562 omavalitsuses ja 29 departemangus 32-st;

Q. arvestades, et EL ja Euroopa Parlament on Colombia 2016. aasta rahuprotsessi igati toetanud; arvestades, et EL on taas kinnitanud oma poliitilist ja rahalist pühendumust Colombia rahuprotsessile ning jätkab selle läbiviimise jälgimist; arvestades, et Colombia rahvas lükkas selle ettepaneku rahvahääletusel tagasi;

R. arvestades, et tugev ja demokraatlik Colombia on Ladina-Ameerika piirkondliku stabiilsuse ja julgeoleku seisukohast hädavajalik;

1. mõistab kõige karmimalt hukka Colombia senaatori ja eelpresidendikandidaadi Miguel Uribe Turbay mõrva ning avaldab kaastunnet tema perekonnale ja lähedastele;

2. rõhutab, et Uribe mõrv ei ole isoleeritud tragöödia, vaid osa laiemast poliitilisest hirmutamisest ja vägivallast Colombias; kordab, et toetab kõiki Colombia kodanikke, kes on vägivalla vastu ning nõuavad korruptsiooni ja kuritegeliku kokkumängu väljajuurimist;

3. mõistab lisaks hukka hiljutise terrorirünnakute laine, samuti poliitiliste osalejate, avaliku elu tegelaste, inimõiguste kaitsjate, ajakirjanike, ühiskonna liidrite ja julgeolekujõudude vastu suunatud vägivalla ja tapmiste üldise eskaleerumise, mis on Colombiat raputanud ja tugevalt kahjustanud riigi sotsiaalset ühtekuuluvust ja stabiilsust;

4. avaldab kaastunnet arvukate ohvrite perekondadele, kellest paljud olid julgeolekujõudude liikmed, ja Colombia rahvale;

5. kutsub ametivõime üles neid terrorirünnakuid, sealhulgas Miguel Uribe Turbay mõrva võimalikult põhjalikult uurima, et süüdlased saaks kohtu alla anda; rõhutab, et kuritegude toimepanijate vastutusele võtmiseks peavad ametivõimud uurima mitte ainult teo toime pannud isikuid, vaid ka neid, kes olid kuritegude taga ja neile kaasa aitasid;

6. nõuab tungivalt, et Colombia ametivõimud teeksid kindlaks vägivalla murettekitava eskaleerumise ja terrorirünnakute põhjused ja kõik tegurid, jätkaksid konflikti algpõhjustega tegelemist, tagaksid inimõiguste täieliku kaitse kogu Colombias ning looksid rahu- ja dialoogipidamise kultuuri konfliktide lahendamiseks;

7. märgib sügava murega, et organiseeritud kuritegevus levib ja konsolideerub ning terrorirühmituste tegevus Venezuelaga piirnevates Colombia piirkondades on kontrollimatu; rõhutab, et need piirkonnad on muutunud koridoriks uimastikaubanduse, relvade salakaubaveo ja rahapesu jaoks, mida soodustavad rahvusvahelised struktuurid, näiteks Cártel de los Soles, ja et Ameerika Ühendriigid on esitanud Venezuela režiimi kõrgematele ametnikele süüdistuse ja kehtestanud neile sanktsioonid nende dokumenteeritud seotuse tõttu; rõhutab, et need piiriülesed võrgustikud mitte üksnes ei õhuta terrorismi ega tugevda mässuliste ja valitsusvastaste rühmitusi Colombias, vaid kujutavad endast ka otsest ohtu piirkonna stabiilsusele, demokraatlikule valitsemisele ja Colombia suveräänsusele; nõuab tungivalt, et Colombia ametivõimud uuriksid kartellide rahastamist ja esitaksid süüdistuse neile, kes nendega Colombias koostööd teevad, eelkõige jälgides ja takistades kartellide rahvusvahelisi rahavoogusid, mis liiguvad pankade, kullakaevanduste ja varifirmade kaudu, ajakohastaksid kontrolli ja tugevdaksid uimastikaubanduse vastaseid operatsioone ning tõhustaksid piirkondlikku koostööd ja ühiseid luuremehhanisme;

8. väljendab sellega seoses heameelt ELi liikmesriikide konkreetse panuse üle, nagu Itaalia algatus „Falcone-Borsellino“, mille eesmärk on aidata Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna riikidel võidelda rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu, pakkudes õiguse ja julgeoleku valdkonnas tehnilist tuge ja abi, koolitust ning häid tavasid;

9. on seisukohal, et presidendi ja teiste poliitiliste osalejate levitatud vaenu õhutavad avaldused on suurendanud polariseerumist, poliitilist vägivalda, vaenukõnet ja ebastabiilsust riigis; kutsub Colombia ametivõime, poliitilisi juhte ja kodanikuühiskonda laiemalt üles tegema kõik endast oleneva, et ennetada vägivalla eskaleerumist, suurendades julgeolekumeetmeid ja hoidudes süvendamast riigi polariseerumist vaenu õhutavate avaldustega; tuletab Colombia ametivõimudele meelde, et on hädavajalik kaitsta poliitilisi osalejaid, avaliku elu tegelasi, inimõiguste kaitsjaid, ajakirjanikke ja kõiki oma demokraatlikke õigusi kasutavaid kodanikke, ning nõuab viivitamatut tegutsemist nende kaitse parandamiseks;

10. väljendab muret, et andmed näitavad kandidaatide ja juhtide vastu suunatud poliitilise vägivalla sagenemist 2025. aastal, mis võib õõnestada valimistega seotud tagatisi ja avalikkuse usaldust valitsusasutuste vastu; nõuab, et institutsioonid suhtleksid avatult, eraldaksid valimisametnikele piisavalt ressursse ja rakendaksid tugevaid turvameetmeid, et 2026. aasta valimised saaksid toimuda vabalt ja turvaliselt;

11. on mures, et karistamatus jätkub ja õiguskaitse kättesaadavus inimõiguste raskete rikkumiste korral on takistatud; rõhutab, et võitlus karistamatuse vastu on hädavajalik, et vältida kuritegude ja terrorirünnakute kordumist ning tagada poliitiliste õiguste täielik

kasutamine;

12. nõuab, et tugevdataks ÜRO inimõiguste ülemvoliniku büroo kohalolekut Colombias ja pikendataks ÜRO Colombia kontrollimissiooni volitusi;

13. kutsub nõukogu ja komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles ajakohastama ELi terroriorganisatsioonide nimekirja, nii et see kajastaks praegust olukorda Colombias ja ümbritsevas piirkonnas; nõuab tungivalt, et nõukogu lisaks terroriorganisatsioonide loetellu (lisaks juba nimekirjas olevale ELNile) ka eelkõige Clan del Golfo ja FARCist lahkulöönud rühmitused, nimelt Segunda Marquetalia ja Estado Mayor Centrali, samuti Cártel de los Solesi, sest need toetavad ja kaitsevad Colombias tegutsevaid relvastatud terrorirühmitusi ning abistavad neid logistiliselt; rõhutab, et on väga oluline tunnistada need osalejad ELi õiguse alusel terroriorganisatsioonideks, et tugevdada rahvusvahelist koostööd, kärpida nende finantsvõrgustikke ning suurendada toetust Colombia institutsioonidele ja demokraatiale ning tsiviilelanikkonna kaitsele;

14. tunnistab, et nüüdseks lõppenud Colombia rahu tagamise Euroopa usaldusfondil oli positiivne mõju, ning nõuab, et komisjoni asepresident ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja, komisjon ja liikmesriigid kinnitaksid ja tugevdaksid Colombia rahuprotsessile antavat ELi poliitilist, rahalist ja tehnilist toetust, kajastades seda järgmises mitmeaastases finantsraamistikus, jätkuvas kõrgetasemelises poliitilises tegevuses ning Colombia rahuprotsessi ELi erisaadiku jätkuvas töös;

15. väljendab muret kavandatud kärbete pärast Colombia ombudsmani büroo eelarves ja kordab, et rahastamine on inimõiguste kaitsmiseks hädavajalik; nõuab, et EL, eelkõige Euroopa välisteenistus ja selle delegatsioon Colombias, toetaks aktiivselt rahvusvahelise humanitaarõiguse järgimist ja valitsuse kohustust kaitsta tsiviilelanikkonda;

16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Colombia presidendile, valitsusele ja parlamendile, Ühinenud Rahvaste Organisatsioonile ning Ameerika Riikide Organisatsioonile.